

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2539

av Veronica Lindholm m.fl. (S)

Översyn av LAS, LSS och socialförsäkringsbalken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att Socialstyrelsens skrivelse avseende ledningssystem för kvalitet i verksamheten återinförs och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Försäkringskassans initiativ att byta ut begreppet ”jour” som regleras i arbetstidslagen till ”väntetid” och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ersättningssystemet för korrekt uppsägningstid/lön enligt LAS (lagen om anställningsskydd) och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över LAS, LSS och socialförsäkringsbalken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det behövs göras en samordnande översyn av LSS (Lag och stöd och service till vissa funktionshindrade) och ersättningssystemet till samma lagstiftning som regleras i Socialförsäkringsbalken. Samt LAS, då de personliga assistenter som har något inskrivet i sitt kollektivavtal gällande uppsägning oftast har 2 veckors uppsägningstid, men de som saknar denna skrivelse i sitt avtal får gå på dagen, trots att LAS som är en lagstiftning säger något helt annat.

Det handlar om att förtydliga förutsättningarna för yrkesgruppen personliga assistenter så att de kan utföra det bistånd (stöd och service) som lagen avser. Personliga assistenter har lika stor rätt till att omfattas av gällande arbetsrättslagstiftning som andra yrkesgrupper på svensk arbetsmarknad. Inom branschen arbetar mellan 90 000 och 100

000 personliga assistenter och drygt 70 procent av dessa är kvinnor. Kvinnor med osäkra visstidsanställningar, dåliga anställningsvillkor och orimliga arbetstidsförhållanden.

Detta rimmar väldigt illa med tanke på vad den nya föreskriften från Arbetsmiljöverket talar om avseende arbetstidens inverkan på hälsan. (Organisatorisk och social arbetsmiljö, AFS 2015:4)

6 § i LSS innehåller ett kort stycke om personalen ("För verksamheten enligt denna lag skall det finnas den personal som behövs...") Man kunde tidigare läsa i lagens proposition gällande kriterier för god kvalitet att bland annat personalen skulle ha lämplig utbildning, och/eller erfarenhet. Att det skulle finnas en väl fungerande arbetsledning samt att personalen skulle göras delaktig i arbetet med att utveckla och säkra kvaliteten. Samt om personalens rätt till handledning och kompetensutveckling som också då återfanns i Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd avseende ledningssystem för kvalitet i verksamheten. Men i den senaste föreskriften (SOSFS 2011:9) har man valt att ta bort utvalda områden för vilka de skulle tas fram kriterier i syfte att inte öppna upp för att man missar andra viktiga områden.

9 § i LSS talar om "begränsat antal personliga assistenter kring den enskilde". Vilket är självklart men då måste det finnas ett ersättningssystem som tillåter detta och inte "tvingar" de personliga assistenterna att bryta mot arbetstidslagstiftning avseende dygns- och veckovila, hur man hanterar jour med mera. Jobbar de i en assistans som ska vara bemannad dygnet runt och den som ska byta av är sjuk måste de stanna kvar på arbetet tills en vikare finns på plats vilket kan ta lång tid. Har personen i fråga ingen heltidsanställning utgår inte heller någon övertidsersättning utan enbart timlön för de timmar personen blir kvar. De flesta assistenter saknar månadslön och jobbar timmar på ett rullande schema och har således då timlön. Detta kan också innebära att assistenten överskrider dygns- och veckovila på arbetsgivarens direktiv. Många personliga assistenter som jobbar i branschen vågar inte meddela de överträdelser som de kan tvingas att göra då de är rädda för att förlora sitt arbete.

Försäkringskassan som utbetalar ersättningen till den enskilde brukaren eller dennes assistanssamordnare har på eget bevåg bytt ut begreppet "jour" som regleras i arbetstidslagen till "väntetid". Fyra "vänte-timmar" motsvarar ersättning för en assistanstimme. De personliga assistenterna kan tillbringa över ett helt dygn hos sin kund. Försäkringskassan lägger mer och mer tid på just väntetid, personalens sysselsättningsgrad blir lägre ju mer väntetid (jour) som beviljas.

Jour räknas in i arbetad tid enligt ATL (Arbetstidslagen) men räknas inte in i sysselsättningsgraden. Jourersättningen är väldigt låg, den ligger på 25-45 kr i timmen i

genomsnitt beroende på om det är vardag eller helg. Kontentan blir att man spenderar mer tid på arbetet borta från familjen och arbetar längre och längre arbetspass men med en lägre lön. Då väntetiden bara ersätts med en fjärdedel av en assistanstimme från Försäkringskassan. Ingen arbetstagare får arbeta mer än 48 timmar (sammanlagd arbetstid, alltså inklusive jour, övertid med mera) per vecka enligt både vår lagstiftning och EU-direktivet. Inte heller finns det något utrymme i ersättningsystemet för korrekt uppsägningstid/lön enligt LAS (Lagen om anställningsskydd).

LSS är en mycket stark rättighetslagstiftning, unik i sitt slag och hela lagen andas respekt för den enskildes självbestämmande och integritet samt den enskildes rätt till inflytande och medbestämmande över de insatser som ges. Detta är väldigt viktigt och självklart för alla inblandade. Men systemen borde kunna harmonisera bättre med varandra och ge rätt förutsättningar och bra villkor för den personal som ska utföra dessa viktiga insatser.

Veronica Lindholm (S)

Agneta Gille (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Gunilla Svantorp (S)

Hans Unander (S)

Jennie Nilsson (S)

Johan Andersson (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Krister Örnfjäder (S)

Marianne Pettersson (S)

Paula Holmqvist (S)

Suzanne Svensson (S)